

VABARIIGI VALITSUS

ISTUNGI PROTOKOLL
Tallinn, Stenbocki maja

.04.2025

Päevakorrapunkt nr ...

Eesti seisukohad nõukogu määruse, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“, ettepaneku kohta

1. Kiita heaks järgmised kaitseministri esitatud seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“, ettepaneku kohta:
 - 1.1. Eesti toetab SAFE määruse peamisi eesmärke, milleks on Euroopa Liidu eelarve rakendamine riiklike kaitseinvesteeringute toetamiseks, et võimaldada kiireid ja suuremahulisi investeeringuid kaitsevõime tugevdamiseks ning Euroopa kaitsetööstuse tootmisvõimekuse suurendamiseks. Samuti toetame, et meetme rakendamisel soodustataks piiriülest koostööd, erinevate piirkondade ja erinevate suurusega ettevõtete kaasatust.
 - 1.2. Eestile on oluline, et kavandatava instrumendi tingimused toetaksid kogu laenuraha võimalikult kiiret kasutuselevõttu Euroopa kaitsevõime tugevdamisse. Samuti peab Eesti vajalikuks, et paralleelselt laenuinstrumendi läbirääkimiste ja rakendamisega jätkuksid arutelud ka solidaarsemate lahenduste üle, sealhulgas toetuste ning ühiselt tagasimakstavate laenude kasutuselevõtu võimaluste osas.
 - 1.3. Eesti soovib, et määrus looks laenuraha kasutamiseks sobilike tegevuste osas minimaalselt piiravaid tingimused. Peame oluliseks, et laenu saamiseks esitatava kaitsetööstuse investeerimisplaani nõuded oleksid võimalikult lihtsad. Soovime, et instrument võimaldaks investeeringuid võimete arendamiseks ja rakendamiseks vajalike varade ja taristu soetamise, samuti kasutada rahastust uute tootmisliinide loomiseks ning Balti kaitseliini rajamiseks.
 - 1.4. Kõlblikkuse kriteeriumites eelistame 35% import-komponentide osakaalu tõendamist määrukses pakutud 65% Euroopa Liidu jt lubatud piirkonnast pärit komponentide asemel.

Samuti soovime vältida raporteerimist allhankijate tasandil. Soovime disainiõigust kõlblikkuse tingimustest kustutada või vähemalt tagamist, et see ei piira teatud kriitiliste võimekuste hankimist.

- 1.5. Eesti toetab üldist lähenemist ühishangete soosimisele, mis suurendab kulutõhusust ja toetab liikmesriikide koostegutsemise võimet. Eesti peab oluliseks määruses seatud võimalust arvestada laenukõlblikuna ka hankeid, mille viib läbi liikmesriik üksi. Eesti toetab määruses sisalduvat ettepanekut ühishangete soodustamiseks olemasolevate raamlepete avamisel teistele liikmesriikidele. Eesti hindab võimalust kasutada ühishangetes väljakuulutamiseteta läbirääkimistega hankemenetlust, kuid soovib lisada soovitus kutsuda läbirääkimistele rohkem kui üks ettevõtja, et tagada konkurents. Peame oluliseks, et määrus lubaks hangete käigus seada tingimusi tootmise lokaliseerimiseks piiriiriikides.
- 1.6. Eesti peab piiravaks nõuet, et kolmandate riikidega hankekoostöö eelduseks on Euroopa Liidu ja vastava riigi vahel sõlmitud julgeoleku- ja kaitsekoostöö kokkulepe. Eestile on oluline, et määrusega loodavad koostöö tingimused looksid võimaluse koostööks samameelsete NATO liitlastega, kes ei ole Euroopa Liidu liikmesriigid, ning võimaldaksid nendega ühishangete läbiviimist.
- 1.7. Eesti eelistab, et määruses oleks paindlikkus soetada kaitseotstarbelisi tooteid ja teenuseid ka Euroopa Liidu ja/või majanduspiirkonna välistest samameelsetest riikidest. See on vajalik, et tagada ajakriitilistes olukordades toodete ja varustuse õigeaegne kättesaadavus juhtudel, kui Euroopa turg ei suuda neid vajadusi piisavalt kiiresti täita.
- 1.8. Eesti toetab väljapakutud ajutist käibemaksuvabastust SAFE instrumendi raames hangitavatele toodetele. Eesti eelistab, et käibemaksusoodustus SAFE instrumendi eesmärkide saavutamiseks oleks otsustatud käibemaksudirektiivi muutmise kaudu ühehäälselt, mitte erandkorras SAFE instrumendi raames kvalifitseeritud häälteenamusega.
- 1.9. Eesti toetab SAFE instrumendi rakendamist koostoimes teiste Euroopa Liidu programmidega, sealhulgas võimalust toetada juba töös olevate kaitsevaldkonna algatusi ja nende erinevaid kasvufaase. Seejuures peame vajalikuks tingimust, et eri instrumentidest ei kaetaks kulusid, mis on saanud juba varasemalt rahastuse.
2. Eesti esindajatel Euroopa Liidu nõukogu erinevatel tasanditel väljendada ülaltoodud seisukohti.
3. Riigikantseleil esitada punktis 1 nimetatud määruse eelnõu ja Vabariigi Valitsuse seisukohad Riigikogu juhatusele ning teha seisukohad teatavaks Eestist valitud Euroopa Parlamendi liikmetele ning Eestist nimetatud Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja Regioonide Komitee liikmetele.

Kristen Michal

Peaminister

Keit Kasemets

Riigisekretär